Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека
імені Михайла Івасюка

Комунальна бюджетна установа
«Централізована бібліотечна система м. Чернівців»

(Методично-бібліографічні матеріали)

Чернівці, 2013

ББК 63.3(4Укр. - 4Чен)

В 54

Підготувала:

Лариса Нікула - *провідний бібліограф методико-бібліографічного відділу*

Комп'ютерний набір:

Олена Блошко - *провідний бібліотекар редакційно-видавничого відділу ЧОУНБ ім. М. Івасюка*

Редактор:

Іванна Рудько - *завідувач редакційно-видавничого відділу ЧОУНБ ім. М. Івасюка*

Відповідальна за випуск:

Галина Пухальська - *директор КБУ „ЦБС м. Чернівців"*

Витоки української державності на теренах України (до 95-ї річниці Буковинського віча) : методично-бібліографічні матеріали. – Чернівці, 2013. – 16 с.

В 54

ПЕРЕДМОВА

Історія – це пам'ять людського суспільства, його свідомість і совість, засіб самоочищення, виховання прийдешніх поколінь.

Є в історії буковинського краю дата, про яку ми з вами повинні завжди пам’ятати. Бо саме події 3 листопада 1918 року сколихнули серця багатьох українських патріотів, які хотіли приєднання нашої зеленої Буковини до України. У боротьбу за соборність українських земель істотні корективи внесло населення краю. 3 листопада 1918 р. у Чернівцях відбулося Буковинське народне віче, організоване Українським крайовим комітетом. Близько 40 тис. робітників, селян, інтелігентів – учасників віча проголосували за "прилучення австрійської частини української землі до України". Народні представники дали відсіч силам, які прагнули нав'язати рішення про утворення "австрійської України". Віче заявило рішучий протест проти посягань на Північну Буковину з боку румунських "Установчих зборів", що відбулися в Чернівцях 27 жовтня 1918 р.

Виражаючи волю більшості населення Північної Буковини, Український крайовий комітет 6 листопада 1918 р. взяв владу в свої руки. Але законне прагнення буковинців у той час не здійснилося. 11 листопада 1918 р. румунські війська окупували Чернівці. Складений з румунів Генеральний конгрес 22 листопада 1918 р. задекларував злуку Буковини з Румунією.

Приємно відчувати, що з кожним роком чіткіше й повніше усвідомлюється значення цього важливого акту 3-го листопада 1918 року у непростому процесі державотворення України. Адже за тих умов, коли державні мужі будували дві держави - Українську Народну Республіку і Західноукраїнську Народну Республіку, буковинці 3-го листопада 1918 року першими своїм «хлопським розумом» подали свій голос за неподільну соборну незалежну Україну, одностайно висловивши свою споконвічну мрію про «прилучення австрійської части української землі до України». Причому це було зроблено цивілізовано, конституційним шляхом, відповідно до права народів на своє національно-державне самовизначення.

Ухвала Буковинського народного віча 3 листопада 1918 р. - визначний документ українського державотворення.

3 листопада 2013 році виповниться 95 років з дня визначної історичної події в житті буковинців - Буковинського народного віча. Його учасники прийняли доленосне рішення про входження Північної Буковини до складу Західноукраїнської держави й заявили про своє прагнення об'єднатися з Великою Україною.

На жаль, через те, що цьому факту в радянські часи не надавалося належного значення або він фальсифікувався й подавався як приєднання краю до "радянської" України, у частини населення краю, особливо для якого українська, а тим більше регіональна історія не становила інтересу, ще й досі інколи побутує уявлення про "малозначущість" рішення цього віча.

Дата Буковинського Віча кожного року вноситься в плани роботи бібліотек області і відзначається різними заходами. Готуючись до неї рекомендуємо організувати загальносистемні виставки, які супроводжуватимуться бібліографічними оглядами літератури, організувати «круглі столи», зустрічі з політичними особистостями краю, провести краєзнавчі уроки в закладах освіти.

На допомогу бібліотечним фахівцям області пропонуємо макет розгорнутої *книжково-ілюстративної виставки*:

«ПОЛІТИЧНІ ПОРТРЕТИ КЕРІВНИКІВ БУКОВИНСЬКОГО ВІЧА»

Розділи:

1. **Омелян Попович – голова буковинського Крайового Комітету.**
2. **Аурел Ончул – політичний діяч-демократ.**
3. **Степан Смаль-Стоцький і його «Буковинська Русь»**
4. **Микола Василько – лідер українського національного руху.**

Також доцільно до 95-річчя Буковинського Віча провести *науково-практичну краєзнавчу конференцію,* до якої як тези до виступів використати архівні матеріали, що подаються нижче.

Рекомендуємо перелік питань до проведення конференції:

1. Віче українців міста Відня про забезпечення прав на державне самовизначення населення Східної Галичини і Буковини.
2. Жадання українців Австрії про власну державу (з установчих зборів у Львові).
3. Вирішення долі української частини Буковини на міжпартійній конференції у Чернівцях.
4. Виступ буковинського депутата М. Василька у Віденському парламенті про самовизначення буковинських українців.
5. Протест студентів Чернівецького університету про приєднання усієї Буковини до Румунії.
6. Третій з'їзд Українського православного духовенства Буковини.
7. Крайове віче буковинських українців у Чернівцях 3 листопада 1918 року.

ПОДІЇ ВЕРЕСНЯ-ЛИСТОПАДА 1918 РОКУ В ДОКУМЕНТАХ

1918 р., вересня 29. Відень. — *Резолюція зборів української громадськості столиці Австрії з вимогою забезпечення прав на державне самовизначення населення Східної Галичини і Буковини*

Віче українців престольного міста Відня домагаєся солідар[ності] з усім українським населенням Австрії, щоби згідно з величним кличем самоозначення народів, який вповні покривається і з історичними правами українського народа до Східної Галичини, тоту ж українську Східну Галичину — колишнє Галицько-Володимирське королівство — відлучено від накиненої нам зв'язи з Великим Князівством Краківським та князівствами Освенцімом і Затором, та з сеї української части Буковини утворено самостійну державно-правну одиницю...

Буковина. — 1918 — 18 жовт.

1918 р., жовтня 13. * Чернівці — *стаття із газети «Буковина» "Самоозначення народів і українці в Австрії"*

[…]жадають народи права, уладити собі державу після своїх потреб, як це їм подобається.

Сегодня жаден народ не дасться зацитькувати тим, що от, мовляв, ми про тебе дбаємо, ми даємо тобі школи, будуємо дороги і даємо всякі інші подібні блага. Народи не хочуть більше подарків з чужої руки, вони самі хочуть собі здобувати свою хату в своїм стилю і в своїм смаку.

Цего права зажадали всі народи в Австрії, цего права зажадали устами наших заступників і ми Українці в Австрії.

Наше жадане це своя власна держава Східної Галичини, українських областей Буковини та Угорщини. Від цего жадання ми не відступимо, це заявили недвозначно також наші делегати на недавній авдієнції у цісаря.

На 19 с[его] м[ісяця] зберуться до Львова українські установчі збори, збори мужів довір'я всіх українських областей австро-угорської монархії, які мають покликати до життя «Українську Національну Раду», яка буде виконувати право самоозначення народу.

Та помимо того, що право самоозначення сегодня на устах всіх, наші сусіди Поляки з одного боку, а Ромуни — з другого зазіхають на наші землі. За нашу землю положимо ми душу й тіло, ні п'яди своєї землі не відступимо, але й чужої не хочемо. Намість по боротьбі засідати до згоди, воліємо це зробити перед боротьбою. З цею метою була й скликана конференція всіх українських партій Буковини на 13 с[его] м[ісяця] до Чернівців. І конференція заявила однодушне, що ми жадаємо права самоозначення і для нас Українців, ставимо наше право на українські області Буковини з нашим культурним і господарським осередком містом Чернівцями, взиваємо румунський народ не давати свої руки до поневолення українців і обіцяємо й ми то саме.

Конференція висказала також думку, що й польсько-українське питання дасться розв'язати в дорозі порозуміння, а не насильно. Цю думку дала конференція як директиву мужам довір'я на Установчі Збори у Львові. Бажаючи тривкого миру, завзиває конференція всі народи помогти нам розійтися згідливе з нашими сусідами, щоби на будуче не прийшло більше до ніяких непорозумінь і усобиць. Одначе наприкінці застерігався проти всяких рішень про нас без нас і святочне і твердо заявляє, що за наші справедливі домагання положимо ми майно і кров.

Буковина. — 1918. — 18 жовт.

* Датовано за часом проведення конференції.

1918 р., жовтня 13.* Чернівці. — *Повідомлення про вирішення долі української частини Буковини міжпартійною конференцією у Чернівцях*

Конференція всіх українських партій Буковини.

Зібрана в Чернівцях 13 жовтня конференція всіх українських партій Буковини рекламує право на самоозначення також для українського народу. Разом з прочими Українцями Австро-Угорщини хочемо самі рішити про свою долю.

Ми хочемо в мирі і згоді розійтися з теперішнім і повсякчасним нашим сусідом румунським народом. Від Карпатів по Чорне море межують наші народні границі з собою. Тому вже самою природою ми примушені мирно і згідливо жити й працювати для спільного спокійного розвою в будуччині.

Тому кличимо ми до всього румунського народу не давати своєї руки для знасилування українського народу, так як і ми з свойого боку свято прирікаємо поборювати всяке несправедливе рішення в нашу користь, яке звертало б проти Румунів.

Ми проголошуємо своє право на українські області Буковини, з їхнім одиноким осередком торгівлі і руху містом Чернівцями, яке з трьох сторін окружене чисто українськими областями, а тільки з четвертої припирає до мішаної, в якім сходяться всі торговельні шляхи з українських областей і в якім по Жидах ми творимо взглядну більшість.

Ми завзиваємо всі інші народи Буковини Жидів, Німців, Поляків помогти нам перевести і також для меншостей корисний національний розділ краю.

Ми твердо переконані, що й польсько-українське питання можна рішити тільки в порозумінню заінтересованих народів, а не насильством, і поручаємо нашим заступникам в українськім національнім конгресі ділати в цім напрямі.

Ми домагаємося, щоби австро-угорська Україна поладнала свої відносини так до сусідних, як і до інших народів Австро-Угорщини, як і до державної України вповні самостійно.

Бажаючи скорого і тривкого миру, звертаємося до всіх народів із зазивом пособити всіма силами порозумінню між Поляками і Українцями з одного, а

Румунами і Українцями з другого боку, щоби усунути і на сході можливість всяких майбутніх політичних заверух і усобиць.

Наприкінці прирікаємо всіма силами з посвятою життя і майна боронитися проти всякого насильства і всякого рішення про нас без нас.

Буковина. — 1918. — 18 жовт.

*Датується за часом проведення конференції.

1918 р., жовтень, 25. Чернівці — *Повідомлення про виступ депутата від Буковини Н.Василька у Віденському парламенті про державне самовизначення буковинських українців*

...Як одинокий заступник Буковини в Комісії заявляє бесідник дальше, що не тільки Українці Буковини, які припираючи до Східної Галичини, замешкують аж по Серет одноцільну під зглядом мови територію, і друга по числі нація, румуни, що заселюють полудневу часть краю, як також всі прочі нації, головно ж Німці і Жиди, торжественно протестують проти того, щоби Буковина була предметом дипльоматичних і політичних угод. Дві найбільші нації, що заселюють Буковину, Українці і Румуни жадають одинакової можности, як і всі инші народи, через плебісцит в державі самі означити, куди мають належати в будучности заселені ними области.

Буковина. — 1918. — 25 жовт.

1918 р., жовтень, 28. Чернівці. — *Протест студентів Чернівецького університету проти домагань Румунського Національного Комітету буковинських румунів приєднати усю територію Буковини до Румунії*

Українська академічна молодіж Чернівецького університету зібрана дня 28 жовтня с. р. в залі Народного Дому в Чернівцях.

1. Стоїть на становищи безуслівного признання права, самоозначення всім народам;

2. Вітає заснування української держави із земель Австро-Угорщини, заселених у переважаючій більшості українським народом, включно із (полицею Буковини та містами Сторожинцем і Серетом, і домагається негайного з'єднання всіх українських земель в єдиній суверенній українській державі;

3. Пятнує з найбільшим обуренєм рішенє ромунської конституанти з дня 27 жовтня с.р. у Чернівцях, яка простягає свої заборчі руки на цілу Буковину, вважаючи цілком несправедливо сей край за ромунську землю, як нічим неоправданий замах певного круга ромунської інтелігенції, щоби безправно віддати більшість українського населення на поталу самовільній владі ромунського боярства і висказує свій подив, що ромунський нарід не виступає проти такої імперіялістичної політики своїх провідників, коли з української сторони не піднімаєся ніяких претензій на чужі землі;

4. Підносить рішучий протест проти поступования тої частини ромунської зокрема духовної інтелігенції, яка надуживаючи велике

прив'язання українського народу на Буковині до православної церкви, обманює його, представляючи фальшиво злуку української Буковини з Східньою Галичиною в одну українську державу як заведенє унії на Буковині, вносить тим заколот в український нарід і шкодить будованю української держави;

5. Завзиває всю українську інтелігенцію і свідоме селянство до якнайскоршого організования українських сил, а зокрема заступників Буковини в українській конституанті, щоби старалися якнайскорше дійти до порозуміння з ромунами у справі границь і стали не лиш правним, але й дійсним господарем української землі;

6. Звертається до Української Народної Ради з жаданєм, щоби ся поробили як найрішучійші заходи в справі перенесення всіх кадр українських полків на територію української держави і відкликаня всіх офіцерів та мужви української народности з невкраїнських до українських полків;

7. Прирікає святочно, що обстоюючи безуслівно право самоозначеня всіх народів [...].

Буковина. — 1918. — 10 листоп.

1918 р., листопада, 1. Чернівці. — *Резолюції третього з'їзду Українського православного духовенства Буковини*

[...] по живій дискусії, в якій забирали слово майже всі зібрані, ухвалив з'їзд отсі чотири резолюції:

1. Користаючи права самоозначення народів, українське православне духовенство Буковини заявляється однодушно за з'єдиненнєм всіх українських земель у одну українську державу, уважає на часі «Укр[аїнську] Нар[одну] Раду» за дуже потрібну найвищу організацію і владу Українців та домагається в ній, зглядно в буковинській делегації «Укр[аїнську] Нар[одну] Раду», свойого заступництва в особі архимандрита Т.Тимінського і трох відпоручників, мужів довір'я укр[аїнського] прав[ославного] духовенства Буковини. (На відпоручників вибрав з'їзд свящ[еника] др-а Ф.Григорія, свящ[еника] Івана Щербановича і свящ[еника] д-ра С.Смереку).

2. Укр[аїнське] прав[ославне] духовенство Буковини висказує свій жаль із-за того, що Буковинські ромуни, брати по вірі якраз під цю пору в своїх визвольних змаганнях не шукають зближеня до українців та справедливого мирного і дружнього розділу Буковини поміж обі нації, а противно — деякі Ромуни ненаситним інстинктом загоняться так далеко, що посягають на чисто українські околиці, навіть поза Серет, ба — horribele dictu — навіть аж поза Прут.

3. Українське правосл[авне] духовенство Буковини урочисто прирікає, що буде всіма своїми силами боронити українські села і околиці Буковини проти ромунського імперіалізму і ніяк не згодиться на прилученя української частки Буковини до ромунської держави.

4. Укр[аїнське] прав(ославне] духовенство Буковини зобов'язується брати чинну і живу участь в зорганізованню буковинського українського] народу в його визвольних замаганнях.

Буковина. — 1918. — 10 листоп.

1918 р., листопада, 1.* Чернівці. — *Заклик Буковинської делегації Української Національної Ради до українського населення краю взяти участь у Всенародному вічу 3 листопада*

Ухвали, звернення, заклики Української Національної Ради — Крайового Комітету Буковини

Заклик Буковинської делегації Української Національної Ради до українського населення краю взяти участь у Всенародному вічу 3 листопада

(від 1 листопада 1918 р., Чернівці)

До українського народу Буковини!

Цісарським маніфестом з 16 жовтня давні порядки державні знесені. Краєві границі упали. Повстали народні держави. Повстала** і наша українська держава з усіх українських земель Буковини, Галичини і Мадярщини, проголошена «Національною Радою» 19 жовтня у Львові.

Держава наша признана правительством давної Австрії, вона признана всіма іншими народами давної Австрії, бо й вони всі потворили такі ж самі самостійні, від нікого независимі держави.

Повстала ** Чеська, Німецька, Південослав'янська і Ромунська держави. Всі вони самостійні, будують собі самостійно, поволі, але постійно своє будуче житє і свої внутрішні порядки. Буковинський український народе, вставай і Ти до праці над своєю будуччиною! Управа нашою державою віддана тобі від 19-го жовтня с[его] р[року]. Як сам захочеш і що схочеш, можеш творити для свого добра.

Всі давні австрійські уряди урядують ще в краю. Цего треба і їх урядованню треба повинуватися, аби не прийшло до безправства в краю, що вийшло би на некористь цілого народу, до того часу, поки ми не поставимо на їх місце своїх власних урядів. До того треба приготованя й помочи цілого народу. Щоби наш нарід взяв чинну участь у творенню своїх власних порядків, треба всюди закладати організації «Самооборони».

В кождім селі і місті повинен наш нарід бути згуртований коло «Самооборони», щоби міцною злукою вершив свою волю на свій землі.

***

неділі 27-го жовтня зажадали вони для своєї румунської держави цілу Буковину по Дністер, нехтуючи тим самим (?) право українського народу на

самоозначення, признаним цілим світом і цісарським маніфестом, і бажають прилучити її до Семигороду.
Ніякого Семигороду ми не знаємо і не хочемо знати. Нам наша Україна мати!
Своїх сіл і міст та столиці Чернівці ми не дамо нікому відібрати. Ми вистоїм їх для себе.
Чужого не бажаємо й свого не дамо.
Тут на нашій землі, під нашою управою не будуть вже бояри панувати.
Українська земля для українського мужика!
Ми твердо постоїмо, щоби в нашій українській державі наступив також справедливий лад для мужика й робітника.
Щоби наша держава давала багацтво в культурних доробках нашому народови,
Щоби заспокоїла потребу на землю нашого мужицтва,
Щоби пошанувала робочу силу робітника, давши йому всяку охорону!
А це все осягнемо, бо наша влада буде народна, збудована на основі загального, пропорціонального, рівного і тайного права голосування мущин і жінок.
Це ж ми осягнемо на свій землі, а не чужій, своїми голосами, а не чужими.
Тому ж до праці, твердої, незламної, гарячої, невтомної!
Мужчини і жінки, хлопці і дівчата! Інтелігенція, духовенство, учительство, шляхта, селянство, робітництво!
Уряди громадські із своїми начальниками!
Всі ви діти нашої землі, станьте своїми грудьми за собою, кучіться до самооборони!

Докажіть свою готовність все служити тепер, собі і зійдіться всі з цілого краю, з каждого села в неділю 3 листопада до Чернівців, щоби там вовселюдно об'явити свою волю цілому світові. Там зійдемося на всенародне віче в «Народний дім» о 10 годині рано.

Повідомлення про ухвалу Крайового віча буковинських українців прилучити австрійську частину української землі до України

(від 3 листопада 1918 р., Чернівці)

Краєве віче буковинських українців, зібране в Чернівцях дня 3 падолиста 1918 р., стоячи на основі самовизначення народів, рішає:

1. Місто Чернівці, відтак політичні повіти Заставна, Кіцмань, Вашківці та Вижниці цілі, а Чернівецький та Серетський повіти за виїмкою громад, вказаних із двох останніх переписів як переважно ромунські; вкінці ті громади Сторожинецького, Радовецького і Кімполунгського повітів, у котрих обі останні переписи виказують українську більшість — творять окрему від ромунської частини краю українську територіальну область.

2. Признає за найвищу владу на тій українській області поки що Українську національну раду, утворену на з'їзді мужів довір'я у Львові дня 19

жовтня с.р. і взиває її, щоби якнайшвидше перевела національно-політичну організацію сеї області і перебрала цілу управу у свої руки.

3. Взиває всі національні меншості на тій українській області, при чім євреїв признає за окрему національність, щоби негайно вислати своїх представників до Укр[аїнської] нац[іональної] ради відносно їхнього числа населення.

4. Взиває Укр[аїнську] нац[іональну] раду виготовити конституцію для української області бувшої австрійської держави, а то на основах загального, рівного, тайного і безпосереднього права голосування всіх дорослих осіб без ріжниці пола, з пропорціональним заступництвом так при законодатних ділах, як і при правительстві для національних меншостей.

5. Рішуче протестує проти посягання чужих народів на тоту суто-українську область, а зокрема проти ухвал ромунського віча з дня 27 жовтня, котре, нехтуючи брутально принцип самоозначення народів, виявило намір загарбати цілу Буковину під панування ромунських боярів і попів — та заявляє, що український нарід чужого не бажає, але своєї рідної землі боронитиме до останнього. За се з покликаннями заступниками ромунського народу і інших народів все готовий порозумітися для мирної розв'язки всіх справ.

6. Віче взиває буковинську делегацію «Української] Національної Ради» перебрати негайно правління української часті краю.

Звернення Української Національної Ради — Крайового Комітету Буковини до населення з закликом підтримати новоутворену владу

(від 6 листопада 1918 р., Чернівці)

УНІВЕРСАЛ
до всіх громадян, усіх народностей і верств у краю

ГРОМАДЯНИ!

Велика історична филя визволення і самоозначення народів докотилася й до нас, великий час кличе також і людність Буковини стати під прапор свободи. Старі уряди, що не хотіли чи не вміли пристосуватися до надання волі народів, мусили упасти; усунув їх непереможний дух часу. Без насилля, тільки під примусом історичного процесу влада висховзнулася з рук дотеперішнього правительства. Стара влада упала і настала необхідність скласти новий орган виконання державних функцій. На жаль, зусилля Українців цього краю встановити владу вкупі і в порозумінні з представниками інших націй не довели до успіху і через те утворилося неможливе становище анархії, яке всім і кожному зокрема загрожує знищенням культури, майна і життя. В цей відповідальний момент Українська Національна Рада, як єдина в цей час організована сила, вирішила перейняти під свою опіку суспільний лад і безпеку.

1. Переймає управління Чернівцями і всіма повітами краю, в яких українське населення складає більшість.

2. В місті Чернівцях бере під свій захист всі центральні установи.

ГРОМАДЯНИ!

Українська Національна Рада стоїть непохитно на становищі повного, ніяким насиллям не обмеженого права самоозначення народів. Ми свідомі того, що про територіальний розділ цього краю рішати будуть судді світа на мировім конгресі. Утворяючи на такій платформі владу для збереження ладу і порядку, ми кличемо всіх громадян піддержати цю тимчасову владу та її органи, котрі мають перед собою трудну задачу в цей перехідний час оберегти місто Чернівці від тяжких допустів, а чей же незабаром настане бажана хвилина золотого мира. Під прапором самоозначення народів зустрічаймо її!

Чернівці. 6-го листопада 1918 р.

СВІТЛИНИ ОРГАНІЗАТОРІВ БУКОВИНСЬКОГО ВІЧА

Омелян Попович,
буковинський український
просвітитель

Аурел Ончул,
депутат ландтага Буковини,
історик

Степан Смаль-Стоцький,
професор філології та історії
Чернівецького університету,
політичний і громадський діяч

Микола Василько,
український політичний діяч

Володимир Ясеницький,
український культурний діяч,
організатор будівництва
українського національного
дому в Чернівцях

Ілля Семака,
депутат Буковинського
крайового комітету

Антон Лукашевич,
депутат ландтага Буковини
з 1907 по 1918 рік

Лев Когут,
голова товариства
"Українська школа"
в 20-х роках в Чернівцях

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. БУКОВИНСЬКЕ народне віче 3 листопада 1918 р. - Чернівці, 1990. - 46 с.

2. НАРОДНЕ віче Буковини 1918-1993 : док. і матер. обл. наук.-практ. конф., присвяченої 75-річчю Буковин. народного віча 3 листоп. 1918 р. / упоряд. О. Романець. - Чернівці, 1994. - 144 с.

3. ПОВІДОМЛЕННЯ про ухвалу крайового віча буковинських українців прилучити австрійську частину української землі до України: Документ № 1. [1918 р., листопада 3] Чернівці // 28 червня 1940 року: погляд через 60 років : матер. наук.-практ. конф. (м. Чернівці, 28 черв. 2000 р.). - Чернівці, 2000. - С. 50.

***

4. БОТУШАНСЬКИЙ В. Значення Буковинського народного віч : [до 80-річчя Буковин. народного віча] / В. Ботушанський // Вільне життя. - 2004. - 28 жовт. (№ 44). - С. 3.

5. БОТУШАНСЬКИЙ В. Перший, але історичний крок до державотворення : [Буковин. віче] / В. Ботушанський // Мол. буковинець. - 2000. - 3-9 листоп. (№ 45). - С.8.

6. БОТУШАНСЬКИЙ В. Практичне творення української державності / В. Ботушанський // Буковина. - 2006. - 3 листоп. (№ 86). - С. 1, 2.

7. БУРКУТ І. Уроки Віча : [до 89-річчя Буковин. народного віча] // Вечірні Чернівці. - 2007. - 1 листоп. (№ 44). - С. 1, 2.

8. ВСЕУКРАЇНСЬКЕ віче // Північна Буковина: її минуле і сучасне. - Ужгород, 1969. - С. 81-82.

9. ВЕСЕЛОВА О. Буковинське народне віче 1918 / О. Веселова, В. Холодницький // ЕІУ : в 5 т. / редкол. В. Смолій (голова) та ін. - К., 2003. - Т. 1. - С. 398.

10. ГУСАР Ю. 3 листопада відбулося Буковинське віче (1918) / Ю. Гусар // Вечірні Чернівці. - 2007. - 25 жовт. (№ 43). - С. 6.

11. ГУЦУЛЯК М. Буковинське віче - 1918. Спогад сучасника : [спомин письменника С. Канюка про Буковин. віче 1918 р.] / М. Гуцуляк // Свобода слова. - 2013. – 7 листоп. (№ 46). - С. 11.

12. ДОБРЖАНСЬКИЙ О. Бажаємо до України! : змагання за українську державність на Буковині у спогадах очевидців (1914-1921 рр.) / О. Добржанський, В. Старик. - Одеса : Маяк, 2008. - 1168 с.

13. ІСАК А. Історія повертає нас до уроків Буковинського віча : [до 90-річчя Буковин. народного віча] / А. Ісак // Буков. віче. - 2008. - 4 листоп. (№ 82). - С.1.

14. КАРАЧКО С. Буковинському віче - 91 рік / С. Карачко // Буковин. віче. - 2009. - 30 жовт. (№ 84). - С. 1.

15. КИТАЙГОРОДСЬКА В. Віче - це наше сумління : [Буковин. віче] / В. Китайгородська // Буковин. віче. - 2007. - 2 листоп. (№ 84). - С.1.

16. КЛИМ Р. Розпрощавшись з Австрією, буковинці вибрали Україну: [Буковин. віче] / Р. Клим // Свобода слова. - 2002. - 8 листоп. (№.15). - С. 1.

17. МАРКІВ Г. Молодь відзначила річницю буковинського віча квест-грою / Г. Марків // Мол. буковинець. - 2008. - 3-4 листоп. (№ 125). - С. 2.

18. МАРСІЯН Н. З літопису створення соборної української державності : [до 90-річчя Буковин. народного віча] / Н. Масіян // Буковин. віче. - 2008. - 31 жовт. (№ 83). - С.2.

19. МИХАЙЛОВСЬКИЙ В. Запізнілий цвіт визріває тяжко : [до 85-річниці Буковин. віча] / В. Михайловський // Буковина. - 2003. - 31 жовт.

20. МОСТІПАКА О. Вигуками “Згідно!” і “Славно!” зустріли рішення Буковинського віча його учасники : [з архів. матеріалів] // Мол. буковинець. - 2002. - 5 листоп. (№ 134). - С.1, 2.

21. ПОДВИЖНИКИ Буковинського віча 1918 року: [О. Попович, А. Артемович, І. Семака, М. Спинул, фотографії] // Буковин. віче. - 2003. - 31 жовт.

22. РУДИК Т. Молоді - про народне віче: : [до 90-річчя Буковин. народного віча] / Т. Рудик // Буковин. віче. - 2008. - 5 листоп. (№ 84). - С. 1.

23. 3 ЛИСТОПАДА 1918 року вікопомне Буковинське віче у Чернівцях // Дуда А. Буковинський курінь в боях за українську державність / А. Дуда, В. Старик. - Чернівці, 1995. - С. 13-442.

24. ЧЕХОВСЬКИЙ І. “Під прапором вільного визначення народів…”: [до 85-річчя Буковин. віча] / І. Чеховський // Час 2000.- 2003.- 30 жовт. (№.44). - С. 14; 6 листоп. (№.45).- С. 4.

***

25. БОНДАР О. Буковинське віче : [вірш] / О. Бондар // Буковин. віче. - 2003. - 31 жовт. (№ 83). - С. 1.

***

25. [БУКОВИНСЬКЕ народне віче] // Пам’ятаймо! (Знаменні та пам’ятні дати Буковини в 2013 році) : бібліогр. покажчик. - Чернівці, 2013. - С. 235-237.

Інтернет-ресурси

- http://www.bucoda.cv.ua/viche/history.html - історична довідка про суспільно-політичне значення Буковинського народного віча
- http://www.chas.cv.ua/2001/21/10.htm - Омелян Попович
- http://www.bucoda.cv.ua/viche/document.html - події Буковинського віча в документах
- www.histans.com - поборницькі прагнення українців Буковини восени 1918 р.
- http://www.bucoda.cv.ua/viche/foto.html - світлини організаторів Буковинського віча
- http://clips.ipsys.net/index.php/novyny/10-ikh-bukovynska-mizhnarodna-istoryko-kraieznavcha-konferentsiia - IX Буковинська міжнародна історико-краєзнавча конференція, присвячена 95-ій річниці Буковинського народного віча

ЗМІСТ

Передмова ..…….... 3

Бібліотечні загальносистемні заходи …….....4

Події вересня-листопада 1918 р. в документах

…….5

Ухвали, звернення, заклики Української Національної Ради — Крайового Комітету Буковини …….9

Світлини організаторів Буковинського віча ……..13

Список рекомендованої літератури …..…….15

ВІДДРУКОВАНО НА ОБЛАДНАННІ

Чернівецької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М. Івасюка

58000, м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47; тел.: 52-62-05.

Наклад 20.

2013 р.